nieuws

Greenpeace wil eco-landbouw zonder onveilige pesticiden

nieuws

Toen het Internationaal Agentschap voor Kankeronderzoek ernstig twijfelde aan de veiligheid van de onkruidbestrijder glyfosaat was Greenpeace één van de belangenorganisaties die de overheid in ons land vroeg om in te grijpen. In het rapport ‘Pesticides and our health – A growing concern’ neemt de milieuorganisatie niet één maar alle synthetische pesticiden op de korrel. Na de wetenschappelijke literatuur te hebben doorgenomen, geeft Greenpeace toe dat het "een grote uitdaging blijft om op afdoende wijze aan te tonen dat de blootstelling aan een pesticide een gezondheidsprobleem bij mensen veroorzaakt" maar is ze er wel van overtuigd dat pesticiden nooit veilig zijn en bepaalde groepen mensen sterk blootgesteld worden (landbouwers) of extra kwetsbaar zijn (kinderen). Door deze verontrustende boodschap uit te sturen, vestigt Greenpeace de aandacht op haar nieuwe campagne voor ‘ecologische landbouw’.

12 MEI 2015 – LAATST BIJGEWERKT OM 14 SEPTEMBER 2020 14:30

Lees meer over:
milieu

Toen het Internationaal Agentschap voor Kankeronderzoek ernstig twijfelde aan de veiligheid van de onkruidbestrijder glyfosaat was Greenpeace één van de belangenorganisaties die de overheid in ons land vroeg om in te grijpen. In het rapport ‘Pesticides and our health – A growing concern’ neemt de milieuorganisatie niet één maar alle synthetische pesticiden op de korrel. Na de wetenschappelijke literatuur te hebben doorgenomen, geeft Greenpeace toe dat het "een grote uitdaging blijft om op afdoende wijze aan te tonen dat de blootstelling aan een pesticide een gezondheidsprobleem bij mensen veroorzaakt" maar is ze er wel van overtuigd dat pesticiden nooit veilig zijn en bepaalde groepen mensen sterk blootgesteld worden (landbouwers) of extra kwetsbaar zijn (kinderen). Door deze verontrustende boodschap uit te sturen, vestigt Greenpeace de aandacht op haar nieuwe campagne voor ‘ecologische landbouw’.

Sinds de jaren ’50 maken landbouwers gebruik van synthetische pesticiden. Het baart Greenpeace zorgen dat veel van die chemicaliën uitzonderlijk sterk doorgedrongen zijn in ons milieu als gevolg van hun wijd verspreide en herhaalde gebruik en – in sommige gevallen – hun geringe afbreekbaarheid in het milieu. Oude, erg milieuschadelijke maar intussen verboden producten zoals DDT worden daardoor nog altijd aangetroffen. Als gevolg van die persistentie en de mogelijke risico’s voor het milieu is het onderzoek naar de gevolgen van pesticiden de voorbije 30 jaar exponentieel toegenomen.

“Het is intussen duidelijk dat die gevolgen uitgebreid en divers zijn”, concludeert Greenpeace uit een zelf uitgevoerde literatuurstudie. “Er verschenen studies die statistische verbanden aantoonden tussen blootstelling aan pesticiden en verhoogde risico’s van ontwikkelingsstoornissen, neurologische en immuniteitsziekten en bepaalde kankers.” Steeds het oorzakelijk verband

kunnen aantonen, noemt Greenpeace “een grote uitdaging”. De meeste ziekten hebben immers meerdere oorzaken en er is geen enkele groep mensen die helemaal niet is blootgesteld aan pesticiden. Bovendien komen mensen in contact met een complexe en voortdurend veranderende mix van chemicaliën, niet enkel gewasbeschermingsmiddelen.
Over de blootstelling specifiek aan pesticiden zegt Bruno Schiffers, een expert aan de Universiteit van Luik die de Greenpeace-studie heeft ingekeken, dat je ze niet zelf hoeft te gebruiken om er aan blootgesteld te worden. “De meesten van ons komen ermee in aanraking via (residuen in) voedsel, maar pesticiden zitten ook in de lucht, in het milieu, in water, enzovoort." Greenpeace voegt er nog het ‘huishoudelijk gebruik’ aan toe dat voor blootstelling in huizen en tuinen zorgt.
Over twee groepen in het bijzonder maakt Greenpeace zich zorgen: enerzijds landbouwers en andere mensen die rechtstreeks met pesticiden in aanraking komen zoals de arbeiders in serres, anderzijds ongeboren en jonge kinderen. Wanneer vrouwen worden blootgesteld aan pesticiden tijdens de zwangerschap, komen sommige van die chemicaliën rechtstreeks terecht bij het zich ontwikkelende kind in de baarmoeder. Tijdens zijn ontwikkeling is de foetus bijzonder kwetsbaar voor de toxische gevolgen van chemische stoffen. Jonge kinderen zijn over het algemeen gevoeliger dan volwassenen door hun grotere blootstelling omdat peuters en kruipende baby’s meestal meer voorwerpen in huis aanraken en de handen in de mond steken. Kinderen hebben ook een kleiner lichaamsvolume dan volwassenen en zijn minder goed in staat om giftige stoffen af te breken.
Greenpeace rapporteert een lange rist gezondheidsaandoeningen op basis van de eigen literatuurstudie: van vertraagde cognitieve ontwikkeling, gedragsstoornissen en aangeboren afwijkingen bij kinderen tot het vaker voorkomen van verschillende soorten kanker (prostaat-, long- en andere vormen van kanker) en van neurodegeneratieve aandoeningen als de ziektes van Parkinson en Alzheimer bij mensen die sterker blootgesteld worden aan gewasbeschermingsmiddelen. “Er zijn verder bewijzen dat bepaalde pesticiden de normale werking van het endocriene en het immuunstelsel in het lichaam kunnen verstoren.”
Bij het samenstellen van het overzicht stootte Greenpeace op onzekerheden, onbekenden en tegenstrijdig en lopend onderzoek maar de milieuorganisatie is van mening dat het voldoende bewijsmateriaal verzamelde om aan te geven dat het gebruik van synthetische pesticiden momenteel de gezondheid van landbouwers en hun gezinnen en ook van de bredere bevolking ondermijnt.
Enkele stoffen worden bij naam genoemd als mogelijk gevaarlijk voor de gezondheid, onder andere de momenteel goedgekeurde organofosfaten chloorpyrifos en malathion. “Chloorpyrifos wordt stelselmatig aangetroffen in voeding en in moedermelk en bij gezondheidsonderzoek zijn sterke bewijzen gevonden dat er een verband is met vele kankers, ontwikkelingsstoornissen bij kinderen, verstoorde neurologische functies, de ziekte van Parkinson en hypergevoeligheid”, klinkt het.
De oplossing die Greenpeace voorstelt, bestaat niet geheel onverwacht uit een landbouw die helemaal geen beroep doet op chemische gewasbescherming. “De enige zekere manier om onze blootstelling aan giftige pesticiden te beperken, is een omschakeling naar volledig ecologische landbouw. Door duurzaam te telen kan je de bodem, het water en het klimaat beschermen, en de biodiversiteit stimuleren - zonder het milieu te verontreinigen met chemicaliën", verklaart Brecht Van der Meulen van Greenpeace België. Internationaal werd gestart met een nieuwe campagne, Food for Life. Greenpeace wil naar eigen zeggen de ecologische landbouw vooruithelpen – “niet tegen, maar samen met de boeren”. Op www.ikweetwatikeet.org kunnen mensen zich bij deze beweging aansluiten door iets heel concreet te doen waarmee ze de ecologische landbouw ondersteunen zoals alleen biogroenten en –fruit kopen of zelf een moestuin aanleggen. Via een blog worden ‘mooie initiatieven’ in België en Europa in de kijker gezet.
“Het klopt dat chemische gewasbescherming sporen nalaat in de omgeving waarin het gebruikt is”, reageert professor Gewasbescherming Pieter Spanoghe (UGent). “En het is ook zo dat insecticiden potentieel gevaarlijk zijn, omdat ze inwerken op het zenuwstelsel. Maar de overheid heeft voldoende expertise in huis om het toxicologisch onderzoek van dichtbij op te volgen en eventueel bezwarend bewijsmateriaal mee te nemen in de evaluatie van bepaalde stoffen. Van zodra blijkt dat het gebruik van die stoffen onverantwoord is, worden ze naar de zwarte lijst verbannen. Zo mag malathion intussen niet meer gebruikt worden in België.”
“Wat de persistentie betreft is het belangrijk op te merken dat de stoffen die vandaag op onze velden worden gebruikt binnen het spuitseizoen verdwenen moeten zijn”, gaat Spanoghe verder. “Daar zit het grote verschil met chemische stoffen die in het verleden werden gebruikt en pas na 30 jaar afgebroken zijn. Sommige daarvan zijn mobiel en komen na enkele jaren in het grondwater terecht, andere zitten vast in de bodem. Maar in beide gevallen zullen ze ooit verdwijnen, want het gaat om organische moleculen die vroeg of laat afbreken, wat niet het geval is met het koper dat in de biolandbouw gebruikt wordt. Bezorgdheid is met andere woorden nodig, want over heel wat dingen bestaat nog onduidelijkheid – denk maar aan bepaalde cocktaileffecten. Maar we moeten vertrouwen hebben in de bevoegde instanties.”
Bij Boerenbond wijst specialist gewasbeschermingsmiddelen Karolien Cools erop dat sinds 2014 Integrated Pest Management (IPM) verplicht is. "Dat betekent dat er eerst en vooral ingezet moet worden op preventie, vervolgens op monitoring en tot slot pas op behandeling. Als er effectief behandeld moet worden, worden eerst alle andere middelen uitgeput vooraleer chemische gewasbestrijding ingezet wordt. En als inderdaad pesticiden gebruikt worden, zijn die heel strikt gereglementeerd." Voor de landbouworganisatie zijn dat principes die in de buurt komen van ecologische landbouw. "Bovendien zitten we wel in een economische realiteit: niemand heeft graag schurft op zijn sla of een worm in zijn appel." Cools wijst verder ook op positieve

rapporten inzake (schaarse) residuen van gewasbeschermingsmiddelen op Belgische verse voedingswaren.

Greenpeace erkent dat IPM "op papier" een stap in de goede richting is. "Vraag is hoe de implementatie ervan gecontroleerd wordt", zegt Brecht Van der Meulen, verantwoordelijke van de landbouwcampagne. "België was in Europa een van de grotere pesticidenverbruikers per hectare. Omdat IPM recent ingevoerd werd, is nog niet duidelijk wat de impact daarvan is. Daarnaast is IPM niet hetzelfde als ecologische landbouw." Van der Meulen wijst erop dat er heel wat voorbeelden zijn van ecologische en biologische landbouw, "die aantonen dat de, op lange termijn, noodzakelijke aanpassing van ons voedingssysteem haalbaar is". "Dit is geen aanval op de boeren, want zij zijn de eerste slachtoffers", zegt Van der Meulen. "We willen hierover met hen samenzitten."
Meer info: Greenpeace & Phytofar

Bron: eigen verslaggeving/Belga

Beeld: Cofabel

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:
screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada